

SPURNINGAR OG SVÖR

Hvers vegna er upplestrarkeppnin mikilvæg fyrir skólastarfið?

Hið talaða mál verður oft útundan í skólastarfi þratt fyrir ákvæði í aðalnámskrá. Upplestrarkeppnin er eitt af fáum tækifærum sem kennar hafa til að rækta talað mál með nemendum sínum með skýr markmið að leiðarljós.

Hvers vegna er upplestrarkeppnin í 7. bekk?

Nemendur í 7. bekk geta allt, skilja allt og eru til í allt. Þeir geta lesið upp þannig að jafnt börn sem fullorðnir heillast. Þjálfun í framkomu og framsögn styrkir sjálfstraustið og er nauðsynlegt veganesti á unglingsárum.

Geta nemendur með sértaða lestrarörðugleika tekið þátt í upplestrarkeppnni?

Já. Þessir nemendur hafa ekki síður unun af tungumálinu og tjáningu þess en aðrir en þeir hafa meiri þörf fyrir markvissa þjálfun. Ef þessir nemendur fá að undirbúa sig og lesa bara lítið í einu, geta þeir flutt mál sitt jafn vel og aðrir. Margir nemendur með dyslexiú eða önnur vandamál hafa náð langt í upplestrarkeppnni og unnið til verðlauna.

Barnið mitt er svo feimið að það getur ekki komið fram. Á það að vera með?

Já. Það er mikilvægt vandaverk að fá feimin börn til að koma fram án þess að skaða sálina. En þeim mun meiri sigur vinnst ef það tekst. Sá sigur mun verða barninu ómetanlegt veganesti út í lífíð. Þetta er rétti tíminn og upplestrarkeppnin er tækifærð. Þátttaka í henni hefur hjálpað mörgum til að öðlast sjálfstraust undir leiðsögn góðs kennara.

Nemandi sem aldrei hefur fengist til að segja orð er allt í einu farinn að ræða um skáldskap af áhuga.

Kennari í 7. bekk

HVAÐ GERA RADDIR?

Raddir eru samtök sem sérstaklega eru stofnuð til að skipuleggja Stóru upplestrarkeppnina í 7. bekk eða önnur verkefni sem þjóna sömu markmiðum.

Raddir styðja við kennara og skipuleggjendur með því að

- skipuleggja fræðslufundi og námskeið
- leggja til lesefni á lokahátiðum, verðlaun, viðurkenningar og fulltrúa í dómnefnd.

Raddir hafa gefið út

- vandað kennslumyndband um upplestur og framsögn, Hátt og snjallt
- handbók um kennslu framsagnar og skipulag verkefnisins
- lesefni til flutnings á lokahátiðum
- veggspjöld í allar kennslustofur 7. bekkjar og bókasöfn skólanna
- þennan bækling handa foreldrum og öðru áhugafólk.

STÓRA UPPLESTRARKEPPNIN Í 7. BEKK

Þróunarverkefni
í samvinnu skóla og heimila
um land allt

KJÖRORDÍN ÞRJÚ

Vöndum flutning og framburð íslensks máls.

Lærum að njóta þess að flytja móðurmál okkar, sjálfum okkur og öðrum til ánægju.

Berum virðingu fyrir móðurmálinu, sjálfum okkur og öðrum.

© Raddir, samtök um vandaðan upplestur og framsögn

Í samtökunum eru: Heimili og skóli, Íslensk málnefnd, Kennaraháskóli Íslands, Kennarasamband Íslands, Rithöfundasamband Íslands, Samtök forstöðumanna almenningsbókasafna og Samtök móðurmálskennara.

Hönnun: Birta Flokadottir Forslóumyndi IEL Prentun. Prentumet

Raddir, samtök um vandaðan upplestur og framsögn

UPPHAF OG ÞRÓUN

Stóra upplestrarkeppnin í 7. bekk hófst veturninn 1996–1997 með þátttöku 223 barna í fimm skólum í Hafnarfirði og á Álfanesi. Sex árum síðar voru börnir 4579 í 151 skóla, hringinn í kringum landið.

Upplestrarkeppnin er ekki „keppni“ í neinum venjulegum skilningi heldur þróunarverkefni. Höfuðahersla er lögð á bekjkjarstarfið og að allir nemendur njóti góðs af.

Keppnin er haldin að frumkvæði áhugafólks um íslenskt mál í samvinnu við skólastarfstofur, skóla og kennara. Hún er ekki skylduverkefni fræðsluyfirvalda og þátttaka í henni er frjáls.

SKÓLI ÁKVEÐUR PÁTTTÖKU

Kennari ákveður að hausti að skrá bekk sinn til þátttöku í samræi við skolastjóra. Þar með hefur hann tekið ákvörðun um að fylgja handbók keppninnar um kennsluhætti og vinnubrögð í bekknum meðan verkefnið stendur yfir. Allir nemendur bekjkjarins eru með, enginn getur skorast undan. Raddir skipuleggja fræðslufundi og námskeið um framburðarkennslu og framsögn eftir óskum kennara.

FRÁ DEGI ÍSLENSKRAR TUNGU OG FRAM Í MARS

Upplestrarkeppnin hefst á degi íslenskrar tungu, 16. nóvember, og lýkur í hverju héraði við hátiðlega athöfn í mars. Allan þennan tíma leggja kennarar sérstaka rækt við vandaðan upplestur og framsögn í bekjkjarstarfinu.

Sérstakur umsjónarmaður með verkefninu í hverju héraði skipuleggur lokahátið héraðsins í samvinnu við kennara og undirbúningsnefnd Radda. Honum til aðstoðar er fulltrúi Heimilis og skóla og Samtaka móðurmálskennara í héraðinu.

LOKAHÁTIÐIR

Upplestrarhátið er haldin í hverju héraði. Þar koma fram tveir til þrír fulltrúar frá hverjum skóla og lesa upp, enn fremur ungr tonlistarmenn og aðrir ungr listamenn.

Undanfarin ár hafa hátiðirnar verið 30 eða fleiri um land allt. Þar koma fram um 400 uppleesarar samtals, og álíka margir ungr listamenn.

Allir þátttakendur í skólum landsins fá sérstakt viðurkenningarskjali. Allir uppleesarar á lokahátiðum fá bókarverðlaun frá Eddu og þrír fremstu í hverju héraði fá sparísþösbækur frá Sparísjóði héraðsins.

HVAÐ GERA KENNARAR?

- Leiðbeina nemendum um vandaðan upplestur, framsögn og framkomu.
- Leiðbeina nemendum um að vera góðir áheyrendur.
- Gefa öllum tækifæri til að lesa upp í hverri viku.
- Láta nemendur aldrei lesa upp án undirbúnings.
- Gera altaf kröfu um listrænan flutning.
- Sýna upplevara virðingu eins og listamanni.
- Gera upplestrarstundir að ánægjustundum.
- Stuðla að samstarfi við heimilin um að hlusta á börnin og velja lestrarefni með þeim.

Kjörorðin þrjú: Vandvirksi, ánægja, virðing.

Íslenskan er eitt það mál sem allir lærðir hæla og aldrei mun þín auma sál annað fegra mæla.

Gunnar Pálsson

Aldrei hefur verið skrifuð svo ómerkileg bók að hún hafi ekki kostað meira andlegt erfiði en stjórн heillar togaraútgerðar í tíu ár.

Þórbergur Þórðarson

HVAÐ GERA NEMENDUR?

- Lesa upphátt daglega.
- Standa í báða fætur og slaka á.
- Vanda framburð og flutning.
- Lesa á hæfilegum hraða.
- Lesa upp af skilningi.
- Gefa sér tíma fyrir bagnir á réttum stöðum.
- Líta upp meðan lesið er og alltaf í lokin.
- Hugsa um áheyrendur.
- Hlusta af athygli þegar aðrir lesa upp.

HVAÐ GERA FORELDRAR?

- Hlusta á barnið lesa upp.
- Lesa upp fyrir barnið.
- Lesa með barninu og spjalla um efnið.
- Skipuleggja upplestrarstundir á heimilinu.
- Skoða bókaskáp heimilisins með barninu.
- Aðstoða barnið við að velja lestrarefni.
- Hvetja barnið til að lesa upp af skilningi.
- Muna að æfingin skapar meistarann, meistarinn hefur sjálfstraust, og barni með sjálfstraust líður vel.